

newsletter

• júl 2021

Informačný bulletin pre zamestnancov
v systéme výchovného poradenstva
a prevencie

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Milí čitatelia,

v júlovom newsletteri nájdete informáciu o pripravovaných konferenciách [Dieťa v ohrození a 3xKAM](#), na jeho stránkach nájdete i obsah čerstvo vydaného čísla nášho odborného časopisu [Psychológia a patopsychológia dieťaťa](#), ktorý si môžete objednať prostredníctvom priloženého online formulára. Tím národného projektu „[Štandardy](#)“ zverejnil „[Manuál začínajúceho školského špeciálneho pedagóga](#)“ a realizuje vzdelávanie „[Inovatívne prvky v kariérovej výchove a kariérovom poradenstve v školách](#)“, do ktorého ďalších kôl sa stále môžete prihlásiť. Tím národného projektu „[Usmerňovať pre prax](#)“ vyhodnotil dáta z riadeného telefonického prieskumu metodického usmerňovania zo všetkých štátnych a súkromných poradenských zariadení na Slovensku, ktoré prispievajú k nastaveniu tém a okruhov pripravovaného inovačného vzdelávania „[Koordinátor metodického usmerňovania](#)“. Umožníme vám opäť nahliadnuť do nášho výskumu, prečítate si o [obrátenej integrácii, ako jednej z foriem inklúzie](#) a o [kresbe rodiny a vzťahovej väzbe u dieťaťa v rozvodovom procese](#). Nechýbajú naše [podcasty](#) pre laickú i odbornú verejnosť, [webináre](#) či [knižné novinky](#).

Príjemné čítanie.

Dávame do pozornosti

Foto: facebook.com/zcaputova

Štátne vyznamenanie
v rukách našej
kolegyne

Slovenská republika nemá vyššie vyznamenanie, ako najvyššie štátne. Jedno z nich z rúk prezidentky Zuzany Čaputovej prevzala naša vynikajúca PhDr. Magdaléna Špotáková, CSc. Je čerstvou držiteľkou Radu Ľudovíta Štúra III. triedy.

Naša kolegyňa PhDr. Magdaléna Špotáková, CSc. je detskou psychologičkou, spoluzakladateľkou a dlhoročnou bývalou riaditeľkou Detského Centra pre vzdelávanie a výskum pri Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie, členkou mimovládnych organizácií ochrany ľudských práv, práv zdravotne postihnutých ľudí a dlhoročnou propagátorkou inkluzívneho prístupu v odbornej starostlivosti a vo vzdelávaní detí so zdravotným postihnutím a detí zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Srdečne blahoželáme!

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Prípravy ďalšieho ročníka medzinárodnej odbornej konferencie Dieťa v ohrození sú v plnom prúde!

Inklúzia včera, dnes a zajtra je témou ďalšieho ročníka konferencie Dieťa v ohrození, v rámci ktorej pripravujeme šesť sekcií: piliere inklúzie, multidisciplinarita a pripravenosť na inklúziu, rozmanitosť a inovácie v inklúzii, podpora inklúzie a sekciu transformácie systému poradenstva a prevencie. **V dňoch 19. - 21.10.2021** sa môžete tešiť na predkonferenčné workshopy, prednášky, posterovú sekciu, workshopy, virtuálnu realitu, živú knižnicu a mnoho iného. Už čoskoro sa dozviete viac. [Sledujte nás na Facebooku.](#)

#kvalita #komunikácia #kompetencie #multidisciplinarita #motivácia #metódy

**KaM
KaM
KaM** X

Študenti sa môžu tešiť na druhý ročník konferencie 3×KAM

V **prvej polovici novembra 2021** sa bude opäť konať konferencia pre študentov pedagogických, psychologických a sociálnych smerov. Tento rok dostanú priestor okrem iného i témy: špeciálna pedagogika, psychopatológia/sociálno - patologické javy, aktuálne spoločenské témy či inklúzia a ŠVVP. Viac informácií sa dozviete čoskoro. [Sledujte nás.](#)

Ak ste minuloročnú online konferenciu nestihli a zaujíma vás napríklad aj to, ako sa vlastne v praxi robí diagnostika, poradenstvo či reedukácia, či ako dať viac autonómie v školskej triede, aby sa deti/žiaci naučili riadiť seba vo svojom živote, a pritom rešpektovať rozmanité potreby všetkých detí?

Odpovede na otázky a záznamy webinárov z minuloročnej online konferencie si môžete [pozrieť TU.](#)

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Vychádza nové číslo nášho odborného časopisu Psychológia a patopsychológia dieťaťa

Sociálne a emocionálne charakteristiky intelektovo nadaných detí a ich podporu v rôznych formách školskej edukácie vám priblíži naša kolegyňa Eva Rajčániová, humanistickým aspektom inkluzívneho vzdelávania sa v časti venovanej diskusii zaoberal V. Križo. Nechýba problematika silných prekurzorov ranej gramotnosti v slovenčine, či téma všeobecnej nerozhodnosti a kariérovej nerozhodnutosti adolescentov z aspektu črtovej emocionálnej inteligencie.

Cena čísla v priamom predaji je **5,- €**, ročné predplatné (vrátane poštovného) **11,- €**.

V prípade záujmu kontaktujte:

IES VÚDPaP, Cyprichova 42, 831 05 Bratislava

tel/fax: 02-4488 8313, e-mail: kniznica@vudpap.sk, [objednávkový formulár nájdete TU](#).

Ministerstvo školstva
vydalo „Sprievodcu
školským rokom
2021/2022“

Nájdete v ňom informácie o organizačných pokynoch k novému školskému roku a hnutý informačný servis. Sme hrdí na to, že v publikácii sú odporúčane akreditované kurzy Inklucentra v sekcii : 5 Inkluzívne vzdelávanie a školská integrácia.
[Stiahnite si príručku TU.](#)

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Nahliadnite do úseku nášho výskumu...

Obrátená integrácia - jedna z foriem inklúzie

Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím, prijatý Organizáciou spojených národov v roku 2006 a schválený Národnou radou Slovenskej republiky, vstúpil u nás do platnosti v máji roku 2010. V článku 24 zaväzuje náš štát k vytvoreniu podmienok vzdelávania tak, aby osoby so zdravotným postihnutím neboli diskriminované a mali možnosť plne rozvinúť svoj ľudský potenciál. Pre naplnenie cieľov Dohovoru, ktorý ako medzinárodná zmluva má prednosť pred zákonmi SR, sa v súčasnosti inkluzívne vzdelávanie detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami stáva prioritou v školskej politike. MŠVVaŠ SR si v tejto súvislosti dalo za cieľ vytvoriť podmienky, ktoré zabezpečia kvalitné vzdelanie pre všetky deti v mieste ich bydliska.

Vzdelávanie detí so zdravotným postihnutím v školách hlavného vzdelávacieho prúdu sa u nás rozbehlo už po roku 1989 a jeho efektívnosť závisela predovšetkým od profesionálnej a osobnej zodpovednosti učiteľov, ktorí síce nemali skúsenosti ani odbornú podporu, ale zato mali pozitívny postoj, záujem a snahu spolu s rodičmi detí/žiakov so zdravotným postihnutím úspešne realizovať ich školskú integráciu. V našich longitudinálnych výskumoch v rámci projektov VEGA zameraných na integráciu nepočujúcich detí a žiakov na predprimárnom, primárnom i sekundárnom stupni vzdelávania, rovnako ako i v zahraničných odborných štúdiách, sa zistilo, že nie všetky očakávané ciele spoločného vzdelávania, predovšetkým v oblasti sociálneho začlenenia, sa naplnili. Konkrétne žiaci s poruchami reči a sluchu sa medzi počujúcimi spolužiakmi cítili často osamelí a odmietaní, školu označovali ako miesto osamotenosti, trápenia a ignorácie, ich počujúci spolužiaci ich hodnotili adjektívami negatívneho a súcitného charakteru a neutvárali s nimi sociálne väzby (Zborteková, 2004, 2014, Fujiki at al., 1996; Doll, 1996; Cummings, Davies, 1996; Coyner, 1993; Schmidt, 2003).

V súčasnosti vo viacerých západoeurópskych krajinách prebieha otvorená diskusia o priebehu a dôsledkoch totálnej inklúzie, t. j. bez špeciálnych škôl, v zmysle všeobecnej interpretácie Dohovoru OSN. Okrem nesporných výhod sa hovorí verejne o určitých problémoch či rizikách inkluzívneho vzdelávania detí so zdravotným pos-

tihnutím. Nemecko vynakladá na inkluzívne vzdelávanie ročne 4, 3 mld eur, napriek tomu sa nedarí zabezpečiť potrebné materiálne a personálne nároky spojené s touto formou vzdelávania. Profesor pedagogiky a odborník na inklúziu Bernd Ahrbeck z Humboldtovej univerzity v Berlíne sa vyjadril, že väčšina škôl nedokáže zabezpečiť žiakom so zdravotným postihnutím to, čo potrebujú – kvalitnú starostlivosť odborníkov, triedy s nižším počtom žiakov a prítomnosť dostatočného počtu žiakov s rovnakým typom zdravotného znevýhodnenia, aby sa necítili odlišní a ešte viac izolovaní.

Domnieva sa, že plošná inklúzia z dlhodobého hľadiska môže poškodiť žiakov i učiteľov a zruinovať nemecký vzdelávací systém, pokiaľ sa prehladajú hranice toho, čo je zmysluplné a možné. Za vzorové krajiny inklúzie sú považované Taliansko a Nórsko, kde sa s inklúziou začalo v sedemdesiatych rokoch. Napríklad v Nórsku, kde sa do inklúzie investovalo množstvo financií, stúpa počet žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP), ktorí si volia vzdelávanie v špeciálnych školách (1992 - 2000, 2012 - 5000), povolené iba v prípade zlyhania inklúzie. Profesor Terje Ogden z Univerzity v Oslo to uzatvára, že pekná myšlienka, škola pre všetkých, sa predsa len nehodí pre všetkých ([bližšie TU](#)). Jednou z možností, ako vytvoriť optimálnejšie podmienky pre inklúziu, je v Nemecku osvedčený model tzv. preventívnej alebo obrátenej integrácie. Nemecké špeciálne školy otvárajú triedy aj pre žiakov bez zdravotného postihnutia, čo sa stretáva so záujmom rodičov detí i odborníkov. U nás nie je táto forma vzdelávania legislatívne ukotvená, preto prebieha na viacerých špeciálnych školách formou experimentálneho overovania.

Autorka článku, naša kolegyňa **PhDr. Katarína Zborteková**, bola súčasťou tímu VÚDPaP, ktorý bol odborným garan-

tom 5 - ročného experimentálneho overovania modelu tzv. preventívnej alebo obrátenej integrácie, ktoré sa realizovalo v Spojenej škole internátnej (SŠI) pre deti a žiakov so sluchovým postihnutím a s narušenou komunikačnou schopnosťou v Bratislave. Sledovanie prebiehalo v štyroch zmiešaných experimentálnych triedach - v dvoch v MŠ a v dvoch triedach ZŠ. V triedach s početnou prevahou detí/ žiakov bez ŠVVP boli vzdelávané 2 - 3 deti so SP alebo NKS. Na podporu ich začlenenia učitelia - špeciálni pedagógovia využívali vo výchovno-vzdelávacom procese prvky dramaterapie, muzikoterapie, arteterapie. Preventívna integrácia prebiehala primárne v experimentálnych triedach spolu s intaktnými deťmi a žiakmi, ale zároveň aj v rámci spoločných kontaktov a aktivít všetkých detí a žiakov, ktorí navštevovali SŠI.

Predmetom psychologického sledovania bol kognitívny, rečový a sociálny vývin integrovaných detí/žiakov. Vychádzali sme z komparácie objektívnych údajov psychologického, špeciálnopedagogického a logopedického vyšetrenia integrovaných detí/žiakov, ktorým sa podrobili opakovane na začiatku a na konci školského roka a tiež z dotazníkových výpovedí učiteľov, vychovávateľov a rodičov. U všetkých individuálne začlenených detí/žiakov sa potvrdili podstatné pokroky v **rečovom vývine** - najmä v oblasti porozumenia hovorenej reči, v rozsahu slovnej zásoby i vyjadrovania. Rovnako v **kognitívnom vývine** nastal u sledovaných detí/žiakov významný posun. U niektorých v tej miere, že dosahovali výkony zodpovedajúce vyššiemu pásmu inteligencie. Iní sa zlepšili v jednotlivých kognitívnych funkciách, napr. v jemnej motorike, zrakovo-motorickej koordinácii, vizuálnej percepcii, v logickom neverbálnom uvažovaní. **Sociálny vývin** začlenených detí bol usmerňovaný najmä hrovými

aktivitami. Na podporu kooperatívneho správania, empatie a vzájomného poznania sa najlepšie osvedčili dramatizácia rozprávok a príbehov, výmena rolí, neverbálne techniky na vyjadrenie pocitov a emócií, hry s bábkou a maskou, tanečná dramatizácia. Z týchto aktivít profitovali aj deti bez zdravotného postihnutia. Cielene sa vytvárali podmienky na podporu spolupráce, vzájomnej komunikácie, rozpoznávanie pocitov a ich rešpektovanie, pro sociálne správanie ochotu pomáhať, chrániť, povzbudzovať, vzájomne sa tolerovať. Rodičia najmä nepočujúcich detí/žiakov oceňovali skutočnosť, že ich deti sa stávali samostatnejšie, sebavedomejšie a odvážnejšie v komunikácii s rovesníkmi i dospelými v mimoškolskom prostredí. Tiež, že sa naučili vyjadrovať svoje pocity, a tak dosiahli lepšie porozumenie so svojim okolím, čo sa pozitívne prejavilo i pri riešení rovesníckych konfliktov. Účinnosť interaktívnych aktivít sa osvedčila najmä ako relaxačný faktor - prvky dramaterapie, arteterapie a muzikoterapie pomáhali deťom odreagovať napätie a stres, ktorý ani v takom, pre deti s postihnutím priateľskom prostredí nebolo možné vylúčiť.

Na základe výsledkov psychologického sledovania, hodnotenia učiteľov, logopédov a tiež všetkých rodičov, môžeme považovať túto formu vzdelávania za prínosnú a spĺňajúcu prísne kritériá inkluzívneho vzdelávania. Špeciálne chceme vyzdvihnúť skutočnosť, že začlenené deti, okrem profesionálneho prístupu špeciálnych pedagógov, logopédov a psychologov, ktorí kvalitne uspokojovali ich špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, mali možnosť kontaktovať sa nielen so zdravými spolužiakmi a tak sa prirodzene včleňovať do majoritnej spoločnosti, ale mali kontakty aj s rovnako zdravotne znevýhodnenými deťmi/žiakmi, s ktorými sa stretávali v rámci edukačných i voľno-

časových aktivít pri športových aktivitách na ihrisku, v plaveckom bazéne, v záujmových krúžkoch, pri príprave tanečných a dramatických vystúpení, besiedok pre rodičov, na výletoch, návštevách kultúrnych podujatí, či pri spoločnom pobyte v škole v prírode. V škole vládla pozitívna sociálna a proinkluzívna klíma, sledované deti/žiaci sa cítili v škole spokojne a radi ju navštevovali.

Kresba rodiny a vzťahová väzba u dieťaťa v rozvodovom procese

V minulom čísle ste sa dočítali o rodičovskej kontrole prístupu v rámci analýzy kresby rodiny, ktorá bola realizovaná zo spisov súdnych sporov. V dnešnom čísle naviaže naša kolegyňa, výskumná pracovníčka - psychologička **Nikoleta Kuglerová**, na tému kresby rodiny a poukáže na koncept vzťahovej väzby dieťaťa s jeho najbližšími, ktorý je možné nájsť aj v samotnej kresbe.

Teóriu pripútania, známu nielen v psychológii, skoncipoval John Bowlby v 60. a 70. rokoch 20. storočia a Mary Ainsworth ju rozšírila do teórie vzťahovej väzby, ktorá vzniká medzi dieťaťom a rodičom alebo opatrojúcou osobou. Vzťahová väzba sa vytvára a formuje v ranom veku dieťaťa a môžeme ju chápať ako úplne prvý citový vzťah a pripútanie sa na druhú osobu. Táto teória vychádza z evolučnej perspektívy ochrany a prežitia potomstva, starostlivosti, ďalej sa spája aj s kognitívnymi procesmi v rámci amygdaly, a taktiež aj s vylučovaním hormónu oxytocínu. Pre dieťa je počas prvých rokov života veľmi dôležité, aby bolo schopné vytvoriť si vzťahovú väzbu a pripútať sa k určitej osobe, ktorá sa mu bude spájať s pocitom bezpečia a starostlivosti. Tento prvotný vzťah sa následne reflektuje aj do ďalších vzťahov a je akoby pre dieťa predlohou, ako blízke vzťahy fungujú, resp. ne-

fungujú. Výskumy naznačujú, že iba zhruba polovica populácie disponuje zdravou, bezpečnou vzťahovou väzbou. Zvyšná polovica má neistú vzťahovú väzbu, ktorá môže mať formu vyhýbavú, ambivalentnú alebo až dezorganizovanú.

Na to, aby si dieťa vytvorilo bezpečnú vzťahovú väzbu, je potrebné, aby osoba, ktorá sa oň stará, bola voči dieťaťu vnímavá, vedela rozpoznať jeho potreby, adekvátne reagovať na tieto potreby a saturovať ich. Opatrujúca osoba sa správa konzistentne a citlivo. Samotné dieťa cíti, že sa na ňu môže spoľahnúť, že je k dispozícii, keď ju potrebuje a vie predpokladať jej správanie. Ak niektorá z tých oblastí vo vzťahu absentuje úplne alebo čiastočne, prípadne je opatrojúca osoba nekonzistentná vo svojom správaní a reakciách smerom k dieťaťu, dieťa prestáva mať pocit bezpečia a naplnenia svojich primárnych potrieb. Vytvára sa neistá vzťahová väzba, pričom pri dezorganizovanej väzbe absentuje citová väzba takmer úplne. Pre dieťa sú následne v období dospievania a dospelosti problematické blízke vzťahy, či už romantické alebo kamarátske, či pracovné, založené na dôvere a pociťovaní bezpečia. Je potrebné, aby jedinec pracoval na svojom chápaní vzťahov a zároveň aj porozumel, z čoho vychádza toto jeho chápanie vzťahov. Problematické vzťahové väzby sa však nevyskytujú iba pri deťoch vyrastajúcich mimo biologických rodín, ale aj v (zdanlivo) fungujúcich nukleárných rodinách.

Kresba rodiny ako diagnostický nástroj sa využíva už dlhé desiatky rokov na rôzne účely psychoterapie, diagnostiky, intelektových testov, ale aj napríklad v rámci súdnych sporov. Dá sa k nej pristupovať aj hĺbkovo a individuálne, či v prípade väčšieho množstva vstupných dát, teda kresieb, aj kvantitatívnu formou. Ideálne je túto techniku využívať vo veku 5 až 12 rokov, kedy je dieťa schopné kresbou aj niečo symbolicky vyjadriť. Roseline Davido (2001) a Marie Vágnerová (2009) uvádzajú prvky, ktoré je pri kresbe rodiny a jej samotnej analýze dôležité sledovať. Napríklad čiary môžu vyjadrovať introverziu alebo agresivitu dieťaťa, ďalej farby hovoria o osobnosti dieťaťa, situovanie kresby naznačuje vzťahy či nevedomé oblasti. Dôležité sú aj ďalšie prvky, ktoré na prvý pohľad nesúvisia so samotnou kresbou, avšak dieťa ich dokreslí. Môže to byť napríklad slnko, kvety, dom a podobne. Pri kresbe rodiny sú taktiež dôležité aj prvky alebo osoby, ktoré dieťa zámerne vynechá alebo nenakreslí. Sleduje sa aj postupnosť, akou dieťa kreslí jednotlivé postavy, aký je ich vzhľad či

oblečenie. Môže to totiž vypovedať práve o citoch, ktoré dieťa voči danej osobe prechováva. V prípade kresby rodiny sa používa aj jej obmena, v rámci ktorej je rodina začarovaná do zvierat. V tomto prípade sa sleduje, akého charakteru sú dané postavy a aké vlastnosti dieťa pripisuje jednotlivým zvieratám. Zaujímavé je, ak dieťa „začaruje“ celú rodinu do jedného zvieratá. To môže práve nasvedčovať potrebu harmonizujúcej rodiny u dieťaťa.

V prepojení na teóriu vzťahovej väzby by mohla projektívna metóda kresby (začarovanej) rodiny priniesť prínosné poznatky, v našom prípade v súdnom procese primárne o vzťahu rodiča s dieťaťom. Projektívna technika kresby (začarovanej) rodiny dokáže efektívne suplovať samotný rozhovor, alebo byť zapojená práve pri témach, ktoré sú pre dieťa náročné na komunikáciu alebo pomenovanie – napríklad samotný vzťah s rodičmi alebo ďalšími osobami z rodiny či okolia. Gail Fury (1996) v kontexte analýzy kresby rodiny priamo vymenúva znaky, ktoré je potrebné sledovať vo vzťahu k nejstej vzťahovej väzbe dieťaťa a taktiež aj škály, ktoré sú hodnotené a reflektujú jednotlivé typy vzťahovej väzby. Poskytuje tak možnosť kvantifikovať jednotlivé prvky kresby a vyhodnocovať ich s vyššou validitou a použiteľnosťou pre výskum a diagnostiku.

Už viacero výskumov sa venovalo práve analýze kresby rodiny v súvislosti s rodinnými vzťahmi alebo aj so vzťahovou väzbou. V jednom gréckom výskume sledovali Giotsa a Mitrogiorgou (2016) kresbu rodiny u detí vo veku 5 až 12 rokov z rozvedenej rodiny, ktoré boli pridelené po rozvode do starostlivosti matky. Pri 26 kresbách sa zameriavali na role a funkcie v rodine a na dynamiku medzi jednotlivými členmi rodiny, teda primárne na rodinné vzťahy. Zaujímavé sú ich zistenia, že väčšina detí ani po minimálne 6 mesiacoch od rozvodu rodičov neprijala skutočnosť, že ich rodičia už naďalej nežijú spolu. Pomerne značná časť detí sa zároveň cíti izolovane a osamotene, buď boli na kresbe separovaní od rodičov a ostatných osôb z kresby, alebo rodičia na kresbe úplne absentovali. Sirkovská (2011) sledovala v terénnom výskume vzťahovú dynamiku a pravidlá v každodennom živote 4 rodín zo severného Slovenska. Každá z týchto rodín mala zámerne formu patriarchálne fungujúcej veľkorodiny. Analýzu kresby doplnila o zúčastnené pozorovanie a rozhovory. Ako predpokladala, rodiny veľmi sil-

no reflektujú práve patriarchálne zobrazenie a fungovanie rodiny - otec ako „hlava rodiny“ a dominantná postava s rešpektom. Medzi súrodencami funguje tzv. rovnostárske postavenie a hierarchia závisiaca od toho, v akom poradí sa narodili. Starých rodičov je možné na kresbách nájsť, ale nie sú súčasťou rodinného ideálu. Ďalší obdobný výskum na Slovensku realizovala Barátová (2013 & 2015), ktorá na školách u 95 detí vo veku 5 až 10 rokov analyzovala kresbu rodiny v kontexte teórie citového pripútania. Zameriavala aj na hodnotenie kompetencií a schopnosti adaptovania sa skúmaných detí z pohľadu ich učiteliek a učiteľov. V rámci tohto výskumu mala zhruba polovica detí istú, teda bezpečnú vzťahovú väzbu a druhá polovica neistú, zväčša vyhýbavú. Deti s bezpečnou vzťahovou väzbou dosahovali v porovnaní s deťmi s neistou vzťahovou väzbou významne vyššiu úroveň sociálnych kompetencií, v zmysle ústretovosti a kooperácie. Pri nejstej, vyhýbavej vzťahovej väzbe bola častejšia aj sociálna izolácia dieťaťa. Učiteľkami a učiteľmi boli hodnotené ako najmenej adaptované na školské prostredie práve deti s neistou ambivalentnou vzťahovou väzbou.

Kresba rodiny je jedným z najčastejšie využívaných projektívnych techník a diagnostických nástrojov, avšak je dôležité uvedomiť si aj, že kresbu je potrebné analyzovať aj so zreteľom na sociálny či kultúrny kontext, v ktorom sa dieťa nachádza. Ďalej je potrebné, aby kresbu, pre zabezpečenie validity, skúmalo viacero odborníkov a odborníkov separátne aj súčasne, vďaka čomu sa predchádza skresleniu a subjektivite. Vyvodené závery a interpretácia tak zvyšujú dôveryhodnosť a relevantnosť výstupov. Okrem sociálnych a kultúrnych vplyvov však na dieťa pôsobia aj ďalšie faktory, akými sú jeho aktuálne emočné rozpoloženie, situácia v rodine, zdravotný stav dieťaťa, prípadne školské prostredie. Všetky tieto oblasti môžu mať dopad na to, v akej miere sa dieťa bude venovať kresleniu a bude mať

záujem o samotnú tvorbu kresby. Z toho vychádza aj ďalšie riziko a ním je fantázia dieťaťa, ktorá sa môže preukázať práve aj v situáciách, kedy je dieťa veľmi ponorené do procesu kreslenia. Jedným z posledných rizík, ktoré približuje Matějček (2005), je práve administrácia testu. To, v akých podmienkach prebieha administrácia, ako pôsobí samotná administrátorka či administrátor testu, ako aj to, či je dieťa osamote alebo s ďalšími osobami, dokáže značne pôsobiť na celý proces. Neodporúča sa test administrovať napríklad celej triede súčasne, keďže to môže značne ovplyvniť, čo deti budú a nebudú kresliť, aj v dôsledku porovnávania sa a snahy „utajiť“ pred ostatnými citlivé či nebezpečné prvky alebo vzťahy.

Test kresby rodiny je skutočne dlhodobo používaným diagnostickým aj analytickým nástrojom, ktorý má aj napriek viacerým úskaliam v súvislosti s interpretáciou dát predispozíciu stať sa dôveryhodným nástrojom na skúmanie práve vzťahovej väzby dieťaťa a charakteru blízkych vzťahov v rodine. V kombinácii s anamnézou rodiny a roz-

hovorom s dieťaťom sa zvyšuje výpovedná hodnota získaných dát. Pri väčšej vzorke kresieb a správne nastavených premenných je možná aj kvantifikácia dát, ktorú je možné doplniť aj o sledovanie ďalších premenných, napríklad v kontexte školského prostredia alebo sociálnych kompetencií dieťaťa. Vzhľadom na tieto dôvody pokladáme za zaujímavé využívať techniku kresby (začarovanej) rodiny aj u detí v rozvodovom alebo porozvodovom procese, s cieľom lepšie preskúmať charakter vzťahu detí s jednotlivými osobami z rodiny. Zvyšuje to predpoklad, že sa zabezpečí vhodnejšie pridelenie starostlivosti o dieťa osobe, ktorá je schopná naplňovať jeho citové potreby, poskytovať mu pocit bezpečia a zabezpečiť tak efektívnejšie adaptačné schopnosti a sociálne kompetencie. Pre samotný vývoj a rozvoj dieťaťa je proces rozvodu často náročnou etapou, a práve preto je potrebné brať ohľad na to, aby tento samotný proces nenarušil jeho úspešné fungovanie v neskoršom veku a dospelých vzťahoch.

Novinky z národného projektu „Štandardy“

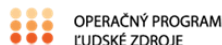
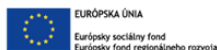

Tvorba štandardov

V tíme zodpovednom za tvorbu štandardov pokračujeme v realizácii expertných skupín zameraných na intervenčné štandardy pre prácu s deťmi zo sociálne znevýhodneného prostredia, s deťmi s vývinovými poruchami učenia a deťmi s telesným a viacnásobným postihnutím. Súbežne s tým prebieha autorská a spoluautorská činnosť na intervenčných štandardoch a na konci mesiaca jún začína práca na pilote filozofického ukotvenia vízie výkonových štandardov. Zároveň sa naďalej zúčastňujeme stretnutí k EVUPP a absolvovali sme aj medzi-rezortné stretnutie k téme detí s poruchou autistického spektra.

Tento projekt je financovaný zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk
www.minedu.sk

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Podpora implementácie štandardov

V mesiaci jún sme pripravovali dokument Kľúčové zistenia z mapovaní školských zariadení výchovného poradenstva a prevencie a špeciálnych výchovných zariadení, ktorý plánujeme zverejniť na webovej stránke VÚDPaP. Naďalej prebieha podpora zariadení pri vypracovaní stratégie inštitucionálneho rozvoja a rozbehla sa komunikácia a výber zariadení do procesu overovania metodiky Sprievodca samohodnotením - procesné štandardy v praxi, ktorú sme zverejnili v máji. V týchto dňoch finalizujeme prípravu ďalších autoevalvačných nástrojov, na ktorých pracujeme s ďalšími externými expertmi zo systému poradenstva a prevencie. Regionálne projektové centrum v Žiline zorganizovalo druhý okrúhly stôl k multidisciplinárnemu prístupu a multidisciplinárnej spolupráci, ktorý má výborné ohlasy a pozitívnu spätnú väzbu.

Vzdelávanie a rozvoj ľudských zdrojov

Vo vzdelávaniach sa venujeme posledným skupinám pred začiatkom leta, podarilo sa nám rozbehnúť všetky programy v dlhodobom vzdelávaní, vrátane programu Metódy korektívnej práce smerujúce k multidisciplinárnemu prístupu a inklúzii v kontexte výchovy a vzdelávania podľa SUR, na ktorý sa prihlásilo 23 účastníkov. Priebežná celková **spokojnosť účastníkov** so vzdelávaniami je **93%**.

Inovatívne prvky v kariérovej výchove a kariérovom poradenstve v školách - výsledky a prihlasovanie do ďalších kôl

Vzdelávací program „Inovatívne prvky v kariérovej výchove a kariérovom poradenstve v školách“ ku koncu júna úspešne ukončilo už **455 absolventov zo všetkých regiónov Slovenska**. Medzi absolventmi sú pedagogickí a odborní zamestnanci materských škôl, oboch stupňov základných škôl a gymnázií: učitelia, špeciálni pedagógovia, školskí psychológovia, výchovní a kariéroví poradcovia, aj mnohí riaditelia:

- **97% absolventov** toto vzdelávanie vysoko **odporúča svojim kolegom**,
- **99%** absolventov vyjadrilo vysokú **spokojnosť s lektormi** vzdelávania, z toho 88% hodnotilo lektorov najvyšším možným skóre,
- **98%** absolventov vyjadrilo vysokú **spokojnosť s komunikáciou** a podporou počas organizovania vzdelávania,
- **95%** absolventov bolo vysoko spokojných s tým, ako je **vzdelávanie prínosné pre prax**.

Zistíte viac o vzdelávacom programe a prihláste sa aj vy už dnes na [TOMTO ODKAZE](#).

Pozor! Prihlasovanie je otvorené už aj pre zamestnancov **materských a stredných odborných škôl**.

Zverejnili sme odborný materiál pre začínajúcich školských špeciálnych pedagógov

Zverejnili sme Manuál začínajúceho školského špeciálneho pedagóga. Príručka je určená všetkým kolegyniam a kolegom, ktorí sa po prvýkrát nachádzajú v pozícii školského špeciálneho pedagóga. Je plná internetových odkazov, ktoré Vás pošlú na desiatky ďalších informácií na relevantných webových stránkach. Nájdete ju na [tomto odkaze](#).

Pandémia ovplyvňuje (aj) nadané deti

Foto: Olexandra Sirko

„Pandémia výrazne poznačila vzdelávanie“, tvrdí **Mgr. Ľuboš Lukáč**, externý expert v aktivite A1b v národnom projekte *Štandardy /RPC Prešov*, logopéd, špeciálny pedagóg a zakladateľ celoslovenskej iniciatívy Rozumieme nadaným.

Školy a poradenské zariadenia zvládali dištančnú formu vzdelávania najlepšie ako mohli, niektoré lepšie, iné s problémami. Povedzme si pravdu, neboli sme na to pripravení. Nie vlastnou vinou sme sa odrazu ocitli akoby na „opustenom ostrove.“ Začínajúc nedostatočným technickým vybavením a končiac spôsobom vedenia dištančného vzdelávania, ktoré si rovnako ako to prezenčné vyžaduje určité schopnosti.

Najviac spomínanú skupinu žiakov v oblasti dištančného vzdelávania tvoria bezpochyby žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Kým opatrenia na zmiernenie dopadov dištančného vzdelávania na vzdelávacie výsledky žiakov zo strany Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky v Bratislave boli súčasťou rôznych odporúčaní, rozvojových projektov (Letná škola), usmernení a pod., chýbala čo len zmienka o nadaných žiakoch, ktorým sa podľa nášho názoru na Slovensku nevenuje dostatočná, resp. žiadna pozornosť.

Práve pandémia v súvislosti s koronavírusom COVID-19 si vyžiadala zvýšenú pozornosť škôl a poradenských zariadení na plnenie potrieb pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami – žiakov so zdravotným znevýhodnením, žiakov zo sociálne znevýhodneného

prostredia a samozrejme pre už spomenutú menej preferovanú skupinu žiakov s nadaním. Opäť prevládol pocit, že nadaní všetko vedia, sú úspešní v každom smere. Podľa nášho názoru je to však mylná predstava. Intelektovo nadaný žiak automaticky neznamená školsky úspešný žiak. Tento názor je potrebné si uvedomiť, a to najmä vzhľadom na edukačné potreby nadaných. Aj nadané deti potrebujú svojho učiteľa a vedenie, či spoluprácu vo výchovno-vzdelávacom procese, tzv. sprievodcu, partnera, ktorý ich sprevádza procesom vzdelávania. Keďže ide o skupinu žiakov so ŠVVP, zákonite majú svoje potreby, ktoré je potrebné rešpektovať. Nadanie je potrebné rozvíjať, a to sa nestalo...

Môžu nadané deti profitovať z dištančnej formy vzdelávania?

Áno. Samozrejme. Jestvujú prípady (a nie je ich málo), keď si nadané deti povedali: Konečne sám doma! V skupinke nadaných určite nájdeme aj deti, ktoré sa v škole nudia a nie sú „zvedavé“ na monotónne vyučovanie, či preberanie vecí, ktorým už dávno rozumejú, nebaví ich počúvať to isté zasa a znova. Táto skupina nadaných detí si zvykla na pravidelné 4 vyučovacie hodiny denne, keď si povedali: Vydržíme! Samotný výklad nového učiva a množstvo času stráveného doma (a pri počítači) môže nadaným deťom napomôcť pri štúdiu nového učiva, a to vo forme ďalšieho štúdia v encyklopédiách, na internete, rôznych vzdelávacích portáloch a v neposlednom rade možnosť komunikácie prostredníctvom rôznych sociálnych sietí, chatov

a pod., a to aj so staršími deťmi. Vyhľadávanie ďalších informácií presahujúcich učebný základ látky, bohatosť voľného času môže evokovať rozšírenie učebného obzoru na úrovni vyšších ročníkov, zvlášť vtedy, keď ide o tému, ktorá dokáže nadchnúť, zaujať, nútiť k ďalším zisteniam, objavovaniu, štúdiu.

Obrovským plusom je digitálna gramotnosť

Podstatnou výhodou je digitálna gramotnosť nadaných detí, pre ktoré je používanie počítača, notebooku, rôznych programov hračkou, a to najmä preto, že tieto veci už používali dávno predtým, ak nie – tak je to obrovská výzva a neraz sa stane/stalo aj počas pandémie, že nadaní žiaci predviedli digitálnu gramotnosť v praxi, napr. aj pri doučovaní (učení) základov technickej vyspelosti svojich spolužiakov či učiteľov. To je v poriadku, iste zaujímavé a prínosné pre všetky strany, napokon, ako hovoríme žiakom: „Nikto nevie všetko.“

Ďalším plusom je samostatnosť

Sebarealizácia. Polhodinka prípravy nutných domácich úloh, a tak čas pre seba. Takto nejako vyzeralo vzdelávanie nadaných detí v domácom prostredí. Štúdium „navyše“ nadané deti netrapi, skôr zaujíma a dáva im možnosť samostatne prísť k informáciám, ktoré následne spájajú do ďalších súvislostí, často nesúvisiacich so školou, ale potrebných pre fungovanie sveta. Ideálne podmienky, keď je tu možnosť robiť to, čo ich zaujíma. V rámci dištančného vzdelávania som uvedené často pozoroval u svojich nadaných žiakov, ktorí sa prostredníctvom rôznych portálov snažili získať/prísť k novým informáciám. Svedčila o tom aj aktivita na sociálnych sieťach, kde rozoberali nielen aktuálne problémy súvisiace s pandemiou, ale aj učivom žiakov. Napokon, nikto im nič iné neposkytol, jedinou aktivitou na webových stránkach (patrí medzi nich aj webová stránka ucimenadialku.sk) bolo zverejnenie logických úloh (testov) Logickej olympiády pre intelektovo nadaných žiakov s možnosťou súťaženia (tú využilo rekordných takmer tisíc nadaných žiakov z celého Slovenska). Mimoriadna pochvala patrí angažovaným učiteľom, ktorí sa neraz „vytrápili“ s logickými úlohami spoločne s nadanými deťmi počas vyučovania, a neboli to len hodiny matematiky.

V čom bol teda problém?

Je potrebné si uvedomiť, že aj nadané deti sú deťmi. Po-

trebujú svojho učiteľa, ktorý im rozumie, a neraz je to práve ten učiteľ, ktorý je najväčšou oporou pre nadaného žiakov v triednom kolektíve. Ten, ktorému „malý dospelý“ dokáže porozumieť. Rozumie jeho humoru, oprávnenej kritike na základe argumentov, dokáže diskutovať, klásť otázky, rozmyšľať „nad úroveň“ spolužiakov. Pandémia možno na chvíľu pomohla nadaným deťom pri samostatnej práci, rozvoji tvorivosti. Vyhľadávanie, osvojovanie, následne vytváranie informácií, poznatkov, vedomostí a zručností títo žiaci zvládli na jednotku. Konštatujem to na základe vlastnej skúsenosti a rozhovorov s intelektovo nadanými deťmi po takmer dvojročnej pauze prezenčného vzdelávania. Trochu iné je to s rozvojom nadania, lebo prerušenie všetkých záujmových útvarov v školách, činnosti športových klubov, základných umeleckých škôl a organizácií poskytujúcich mimoškolské vzdelávanie im neprosperovalo. Sú to všetko činnosti, ktoré si nadaní žiaci vybrali aj vzhľadom na preferovaný druh nadania, a tieto ich mali posunúť dopredu – rozvíjať ich nadanie. V tejto sfére nadaní utrpeli debakel. Vymyslieť niečo iné namiesto obľúbenej činnosti nie je ťažké, nadané deti vedia vymyslieť aj nemožné, ale takmer dvojročná pauza zanechá svoje... Ďalším problémom sú chýbajúce sociálne kontakty nadaných detí počas zatvorenia škôl. Časť nadaných detí si tieto chýbajúce kontakty dokáže kompenzovať v online priestore (kde si nájdu/hľadajú rovnocenných nadaných kamarátov s rovnakými záujmami, názormi, hodnotami). Naopak, ďalšia časť z nich mala obrovský problém, ktorý spočíval v uzatvorení sa do seba, v nedostatku korektnej komunikácie, v sociálnom prostredí bez partnerov na komunikáciu, bez individuálneho prístupu a pochopenia.

Samotné sociálne kontakty u všetkých detí boli v tomto čase ohrozené, no vzhľadom na špecifiká nadaných detí je tu väčšia potreba práce s týmito deťmi a pochopenie ich vzdelávacích potrieb. Na základe vlastnej skúsenosti môžem usúdiť, že nadaným práve v tejto sfére bolo ublížené asi najviac. Stretnutie online im nestačí a nenahrádza adekvátne sociálne vzťahy. Často znížené sebavedomie nadaných detí, nespokojnosť až emocionálne poruchy, uzavretosť či problém nadviazať „reč“ a vzťahy v kolektíve (neochota spolupracovať) tvorili podstatnú mieru problémov, ktoré sa na nadaných „prilepili.“ Oporou je im poradenstvo (školské a poradenské), ktoré v tých dňoch, týždňoch nesmieme zanedbať. Teraz sme tu my pre nich, v budúcnosti tu budú práve nadaní pre nás. A pre všetkých.

Čo je nové v národnom projekte „Usmerňovať pre prax“

Analýza ľudských zdrojov v systéme
výchovného poradenstva a prevencie

Vyhodnotili sme dáta z riadeného telefonického prieskumu

Prioritne sme sa venovali spracovaniu a vyhodnoteniu dát z riadeného telefonického prieskumu metodického usmerňovania zo všetkých štátnych a súkromných poradenských zariadení na Slovensku. Oslovených bolo 221 poradenských zariadení, z ktorých 190 centier poskytlo odpovede. Výsledky (9 otvorených otázok) približujú rozsah a formu súčasnej spolupráce poradenských centier s OZ a PZ v školách v zmysle metodického usmerňovania. Zároveň poukazujú na rozdiely štátnych a súkromných centier v sledovaných oblastiach: v proaktivite zariadení, vo forme spolupráce centier s OZ v školách, v charaktere požiadaviek, s ktorými sa OZ zo škôl obracajú na centrá a v schopnosti centier zvládať požiadaviek od OZ v školách, ako aj v rozložení súčasného a želaného pomeru kapacity zariadení. Zozbierané informácie budú zároveň jedným z podkladov k nastaveniu obsahových a výkonových štandardov metodického usmerňovania a prispieť k nastaveniu tém a okruhov pripravovaného inovačného vzdelávania „Kordinátor metodického usmerňovania“.

Diagnostické nástroje

Tím zameraný na výskum a diagnostické nástroje sa aj tento mesiac zaoberal psychometrickým overovaním 6 vybraných nástrojov, ktoré budú publikované v rôznych domácich aj zahraničných odborných časopisoch, o čom Vás budeme informovať na webovej stránke NP UpP a tiež v newsletteri VÚDPaPu. Ukončená bola tak tiež už 3. fáza zberu dát v súvislosti s prežívaním pandémie koronavírusu, v rámci ktorej sme zozbierali dáta od 500 rodičov školopovinných detí a 600 študentov stredných a vysokých škôl. Tieto dáta sú momentálne v procese analyzovania, zaujímavé zistenia z výskumu si budete môcť vypočítať aj v rámci projektových podcastov. V letných mesiacoch sa budeme pripravovať na celoslovenský zber dát s cieľom štandardizácie niekoľkých diagnostických nástrojov, kde budú dôležitú úlohu zohrávať aj vybrané katedry z našich vysokých škôl.

Odborno - metodická podpora pre školy v rámci adaptačného vzdelávania začínajúcich odborných zamestnancov

V júni sme úspešne ukončili päťmesačný cyklus webinárov pre začínajúcich sociálnych pedagógov (pod vedením Lenky Kvašňakovej a Slávky Varšovej) a školských psychológov (pod vedením Erika Pappa a Janky Vernarcovej). Lektori zrealizovali a pripravili pre 32 absolventov:

- 19 odborných a konzultačných webinárov;
- 281 individuálnych konzultácií;
- 139 dištančných úloh;
- 101 vypracovaných a zaslaných podporných materiálov;
- 3 stretnutia s riaditeľmi škôl a uvádzajúcimi odbornými zamestnancami, ktoré im pomohlo zorientovať sa v činnosti a postavení odborných zamestnancov v škole.

Od absolventov sme získali pozitívnu spätnú väzbu.

Pokračujeme v inovačnom vzdelávaní - koordinátor školských podporných tímov

Úspešne sme zrealizovali druhý a tretí blok vzdelávania. Účastníci, ktorí sú rozdelení do štyroch skupín, absolvovali podľa stanoveného programu druhý a tretí blok vzdelávania (3 x 5 hodín online) s nasledovnými témami:

- koordinácia školských podporných tímov (lektori: V. Krížo, V. Hudáková, Z. Krnáčová, V. Ďurčová)
- rozvoj špecifických zručností (lektori: K. Kurnická, R. Kurnický).

Vďaka uvoľneným opatreniam sme sa mohli vrátiť na pracoviská a rozbiehame činnosť Dočasných vzdelávacích stredísk v Piešťanoch a v Poprade.

Tento projekt je financovaný zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk
www.minedu.sk

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Zostrih z webinára

Špecifiká pre realizáciu dištančného poradenstva na krízových linkách

Dištančné poradenstvo má niekoľko foriem. Jednou z nich je telefonické poradenstvo, ktoré predstavuje pre klientov možnosť rýchlej, dostupnej, bezpečnej a anonymnej pomoci. Je dostupné pre všetky vekové kategórie, aj pre tie, ktoré majú akýkoľvek zdravotný problém, pre tých, ktorí sa hanbia rozprávať o svojich problémoch tvárou v tvár alebo sa za svoje problémy hanbia. Telefonické poradenstvo je samozrejme určité aj deťom a mladým ľuďom, ktorí o svojich problémoch nevedia, nechcú, prípadne nemôžu hovoriť so svojimi rodičmi. Každý hovor má svoje fázy, svoju štruktúru, svoje techniky. Ak ste sa webinára nemohli zúčastniť, [môžete si ho pozrieť TU](#).

Webinár, ktorý pre vás pripravujeme...

Rizikové správanie žiakov v škole - čo s tým?

Vo webinári sa budeme venovať téme, ako monitorovať zmeny v správaní žiakov a ako posudzovať rizikovosť správania. Povieme si, prečo nie sú niektoré intervenčné prístupy efektívne a prečo je potrebné sa opierať o evidence - based prístupy.

Zaujímavú tému webinára predstaví v júli aj Detské centrum pre vzdelávanie a výskum.

Viac informácií zverejníme čoskoro. [Sledujte nás](#).

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

VYPOČUJTE SI podcasty „Nahlas o deťoch“

Ako zvládnuť záver náročného školského roka?

Máme za sebou veľmi náročné obdobie a skončil sa nám asi najťažší školský rok za posledných niekoľko desiatok rokov. Ako ukončiť náročný školský rok bez stresu? Hovoríme s riaditeľkou VÚDPaP – Janette Motlovou. [Vypočujte si TU.](#)

Koniec školského roka a začiatok prázdnin

Skončil náročný školský rok a rozdali sa vysvedčenia. Ako sa cítia deti v týchto dňoch? Odľahlo rodičom? Ako môžeme pomôcť deťom, ak známky nevyšli podľa ich predstáv? [V podcaste](#) hovoríme so psychologičkou Beátou Sedláčkovou.

Šikana - ako reagovať, keď sú deti jej svedkami?

V našom podcaste sme opäť otvorili tému šikany, tentokrát to však bolo nielen z pohľadu obeť, ale aj z pohľadu tých, ktorí napríklad v škole o šikane vedia a netušia, čo robiť.

[Podcast si môžete vypočuť TU.](#)

VYPOČUJTE SI podcasty „Odborne na slovíčko“

Motivačný rozhovor

Metodika motivačného rozhovoru bola vytvorená na základe praxe s klientmi závislými na alkohole, ale našla si uplatnenie aj v zdravotníckej, terapeutickej či poradenskej praxi. Je zameraná na spoluprácu s klientom, s cieľom stimulovať pozitívnu zmenu prostredníctvom prebudenia a posilnenia vnútornej motivácie, preto je vhodným nástrojom pre prácu aj so žiakmi a rodičmi. Jej použitie, výhody a techniky nám predstavila špeciálna pedagogička Vladimíra Gálová. [Podcast nájdete TU.](#)

Ako na komunikáciu s rodičmi

Rodičia majú v celom procese výchovy a vzdelávania svojich detí v škole nezastupiteľnú úlohu. Práve táto oblasť spolupráce môže byť podceňovaná a nevyužíja sa jej potenciál. O tom, s akými rodičmi sa v spolupráci môžeme stretnúť a ako ich rozpoznať, sme sa rozprávali so psychologičkou a výskumnou pracovníčkou vo Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie, Dagmar Kopčanovou. [Vypočujte si TU.](#)

Kariérová výchova a poradenstvo pre materské školy

Pri kariérovej výchove si predstavíme výber strednej či vysokej školy, situácie spojené s voľbou povolania. Tieto činnosti pod ňu nepochybne spadajú, ale samotná téma je komplexnejšia. O kariérovej výchove ako komplexnom, kontinuálnom a celoživotnom procese, ktorý sa začína už od narodenia, sme sa rozprávali s Martinou Sajkovou, internou expertkou pre vzdelávanie v oblasti kariérovej výchovy a kariérového poradenstva. Priblížili sme si, čo všetko pod ňu môže spadať a predstavili Vám vzdelávanie „Inovatívne prvky v kariérovej výchove a poradenstve pre materské školy“, ktoré aktuálne VÚDPaP ponúka. [Nájdete TU.](#)

Človekom centrovateľný prístup v každodennej práci so žiakmi - časť 1

[Podcast](#) je prvým dielom rozhovoru s Luciou Lenicovou, psychologičkou a internou expertkou pre VÚDPaP o PCA prístupe k deťom. Priblížime si hlavné myšlienky psychologického prístupu, ktorého autorom je Carl Rogers a spomenieme metódy, ktoré sa dajú v tomto prístupe využiť pri práci so žiakmi a deťmi v škole či v poradenskom zariadení.

Zaujalo nás...

Dobrý kurz nie je náhoda

Certifikovaný výcvik metód zážitkovej pedagogiky, ktorý organizuje tím [Progresso time](#), je už aj na Slovensku. Výcvik je súborom piatich naväzujúcich metodických kurzov, ktoré účastníkov prevedú metódou zážitkovej pedagogiky - od teoretickej prípravy až po tréning reálnej práce so skupinou. Naučia ich pomocou hier a zážitkov učiť tak, aby to malo zmysel. Viac informácií [nájdete TU](#).

Petržalka prispeje na odmeny pre najaktívnejších vyučujúcich jej základných škôl sumou 40 000 eur

Aj v budúcom školskom roku chce mestská časť Bratislava-Petržalka opäť motivovať pedagogických a odborných zamestnancov svojich základných škôl možnosťou získať príspevok ku mzde vo výške 100 EUR mesačne v čistom. Zástupcovia tamojšej samosprávy na tento účel schválili dve dotačné schémy - Naučiť lepšie, odmeniť viac a Spolupracovať lepšie, odmeniť viac. V rámci nich bude prerozdelených 39 540 EUR pre 12 najaktívnejších učiteľov a 9 odborných zamestnancov, ktorými sú napríklad školskí psychológovia; špeciálni, liečební či sociálni pedagógovia; logopédi alebo asistenti učiteľov.

Na príprave inovátnych projektov môžu šikovní vyučujúci pracovať do 31. augusta 2021 a svoje žiadosti môžu do tohto termínu poslať pohodlne ONLINE. Vyhodnotenie prebehne do polovice septembra. [Viac informácií nájdete TU](#).

02 4342 0973

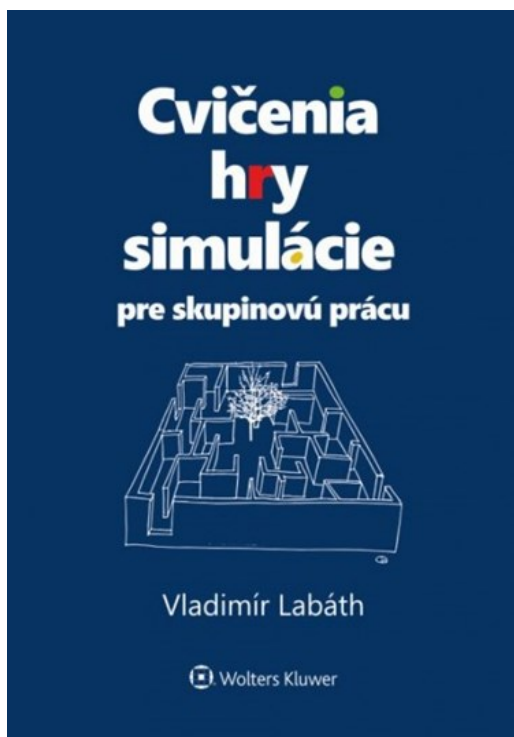

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Knižné novinky

Cvičenia, hry, simulácie pre skupinovú prácu

Autor: Vladimír Labáth
Wolters Kluwer, 2021

Publikácia ponúka 50 pôvodných a overených postupov určených na prácu s ľuďmi, ktorí majú záujem sa vzdelávať, inšpirovať a rozvíjať svoj potenciál. Vznikli v priebehu posledných desaťročí v rámci prípravy a realizácie skupinových tréningových a intervenčných programov pre širokú škálu odborníkov pomáhajúcej sféry a manažérov všetkých úrovní riadenia. Uplatňovali a overovali sa u pracovníkov mimovládnych a akademických inštitúcií, vo verejnej sfére, v ekonomickom a podnikateľskom prostredí. Veľká časť z nich nebola dosiaľ publikovaná. Publikácia je určená najmä pedagógom, poradcom, lektorom, trénerom, psychológom, psychoterapeutom, sociálnym pracovníkom, konzultantom, koučom a facilitátorom s rôznym stupňom vzdelania, spôsobilostí a skúseností, ale aj ostatným záujemcom o túto oblasť.

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava

Obrazy z cest (Obrazy, imaginace a snění v arteterapii)

Autorka: Kamila Ženatá
Kolem, 2021

ARTETERAPIE A SEBEZKUŠENOST V

KAMILA ŽENATÁ
Obrazy z cest

*Obrazy, imaginace
a snění
v arteterapii*

KOLEM

Piaty diel z radu Arteterapie a sebezkušenost nazvala ich autorka Kamila Ženatá, Obrazy z ciest. Kniha rozširuje pohľad na prácu v arteterapeutickom ateliéri. Obsahuje tri príbehy: Janina, Jolana a Jakub popisujú svoju púť terapiou od začiatku až do konca - rozprávajú o svojom detstve, situáciách, ktoré prežívali a o súvislostiach, do ktorých nazreli a následne spracovávali. Delia sa s čitateľmi o to, čo pre nich arteterapia a sebvýjadrenie obrazom znamenali. To všetko je sprevádzané imagináciou a snami, ale aj obrázkami, ktoré vznikali v procese terapie. Obrazová časť knižky ukáže aspoň náznak toho, ako vzniká zostava slobodne maľovaných obrazov a kadiaľ vedie cesta k pochopeniu a transformácii psychickej reality ich tvorcov. Dokumentárny charakter týchto rozprávání-zdieľaní, týchto spleťtých životných ciest sa prirodzene snúbi s autentickosťou a otvorenosťou ľudí, ktorí nie sú len „subjekty“ ani „objekty“ terapie. Kniha je súčasťou cyklu Obrazy z nevedomia, Obrazy z arteterapie, Obrazy v pohybe a Obrazy zo snov, ale je tiež samostatným uceleným dielom, ktoré prináša inšpiráciu pre prácu v terapeutických ateliéroch. Obrazy z ciest sú určené širokému okruhu čitateľov: záujemcom o sebarozvoj, profesionálnym pracovníkom v psychoterapii a pomáhajúcich profesiách, aj študentom psychológie, pedagogiky a súvisiacich odborov.

Sledujte nás na [Facebooku](#).

02 4342 0973

sekretariat@vudpap.sk

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
Cyprichova 42, 831 53 Bratislava